

ORDNINGS- OCH SÄKERHETSFÖRESKRIFTER FÖR HÄSTHÅLLNING OCH HANTERING AV HÄST

Ridskolan Strömsholm - Flyinge - Wången (RS/F/W)

1. Allmänt

- Föreskrifterna syftar till att minimera risken för skador på häst och människa i samband med hästhållning och hantering av häst, utan att ge avkall på att hästens och människans välbefinnande sätts i centrum. Kunskap och gott omdöme kring hästen innebär att man förstår och delvis kan förutse hästens reaktioner samt visar ordningssinne och en god servicemedvetenhet. Arbetet med och kring hästen ska ske rationellt, effektivt, ergonomiskt riktigt, ekonomiskt medvetet och med för uppgiften lämplig klädsel.
- Föreskrifterna gäller vid all skötsel, ridning, körning och hästhantering.
- Föreskrifterna utgår ifrån gällande lagstiftning, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.
- Verksamhetschef / sportchef vid Flyinge, Strömsholm och Wången har ansvar för att föreskrifterna är uppdaterade med hänsyn till rådande förutsättningar samt att dessa kommuniceras så att alla berörda har getts goda förutsättningar att tillämpa föreskrifterna.
- All personal ansvarar själva för att vara utbildade och tillämpa föreskrifterna.
- Alla som deltar i någon utbildningsform vid anläggningarna ska utbildas och tillämpa föreskrifterna.
- Föreskrifterna är skrivna i "ska - form" och skall tillämpas.
- Föreskrifterna har sin grund i Svenska Ridsportförbundets säkerhetsanvisningar samt är i linje med Svenska Ridsportförbundets, Svensk Travsports samt Svenska Islandshästförbundets code of conduct.
- Ansvariga för föreskrifternas efterlevnad och behöriga att medge undantag är VD, verksamhetschef, sportchef, stallmästare, utbildningschef, lärare och stallchef / stallförman.
- Hantering och ridning/körning av hästar som inte är uppstallade på anläggningen men befinner sig inom anläggningens ansvarsområde omfattas också av dessa föreskrifter.

2. Generella bestämmelser

Personlig klädsel och utrustning

- Generellt gäller att alla ska bära klädsel som är ändamålsenlig och har diskreta färger som ger ett yrkesmässigt och professionellt intryck. Detsamma gäller utrustning till hästarna.
- Ringar, piercing eller andra smycken som kan utgöra en säkerhetsrisk får ej bäras.
- Långt hår ska normalt vara uppsatt.
- Mobiltelefon får inte användas till häst, vid hanterande av häst eller under lektionstid. (undantag kan vara under tid för häst- och anläggningsvård om det finns giltigt skäl). Undantagsvis och med omdöme kan personal svara i mobiltelefon till häst och använder då handsfree med hörlurar där endast en hörsnäcka används.
- Reflex ska användas både på häst, vagn och av människa vid all ridning/körning i mörker/skymning, gäller även till och från ridhus/körbana.

Hundar

- Hundar får inte vistas i anläggningarnas lektionssalar, ridhus, på ridbanor eller körbanor under skoltid.
- Hundar ska alltid vara kopplade inom anläggningarnas område.
- Det är tillåtet att ha hund på läktare, under förutsättning att den inte stör verksamheten.

Cyklar och mopeder

- Cyklar och mopeder skall parkeras på anvisad plats och framförelse skall ske i gång fart.

3. Vid verksamhet i stall

Personlig klädsel och utrustning

Vid genomförande av stallrutiner ska ändamålsenlig klädsel bäras. Shorts och linne är ej tillåtet. Skyddsskor med stålhätta skall användas.

Allmän ordning och skötsel

- Stallgång ska vara fri från lösa föremål.
- Golv i sadelkammare ska hållas städlat och tomt.
- Hästar ska skötas i respektive box eller i avsedd skötselplats.
- Vid mockning, skötsel och hantering av häst i box ska hästen bindas upp i avsedd ring (kort ca 40 cm).
- När häst ska tas in eller ut ur box ska skötare stå mellan häst och boxdörr för att undvika att bli instängd.
- När häst tas ut ur boxen ska boxdörr öppnas helt och omedelbart därefter stängas.
- Alla redskap och all utrustning ska förvaras på avsedd plats.

Leda häst

- I stallgång ska grimma och grimskäft användas. Hingst skall ledas med kedja.
- Vid passerande av smal passage ska du gå före hästen samt var uppmärksam på att ingen del av utrustningen fastnar i något.

Vid arbete i smedjan

- Vid arbete i smedja ska långbyxa, hovslagarförkläde och skyddssko med stålhätta alltid användas.
Övrig skyddsutrustning enligt anvisning från ansvarig lärare.

- Telefon eller annan personlig utrustning som avger ljud direkt in i öronen får inte användas under smidesarbete eller hantering av häst.

Radio

- Radio godkänd för att användas i djurstallar får användas på låg volym efter medgivande av stallchef/stallförman.

4. Vid verksamhet utomhus och i ridhus**Vid ledande av häst**

- Träns med tyglar eller grimma med kedjegrimskaft ska användas vid ledande av häst.
- Hästar yngre än fyra år (ej föl), hingstar, konvalescenter och svårhanterade hästar ska ledas med longerlina med kedja (hingst med lina alt. hingstkedja). Kedjan ska placeras under hästens underkäke alternativt över nosryggen. Med undantag av häst där det inte är lämpligt att använda kedja. (F/RS)
- Trav- och islandshästar leds med grimma och grimskaft, kedja vid behov och enligt anvisning. (W)
- En häst i taget förs kontrollerad och korrekt med föraren vid hästens bog.
- Tvåhandsfattning med grimskaft gäller.
- Är hästen utrustad med träns leds den med tvåhandsfattning med tygeln nedtagen, ev. fäst upp martingaldel.
- Med kandar leds hästen med tvåhandsfattning med bridongtygeln nedtagen.
- Häst med sadel leds med stigbyglarna uppdragna alternativt med stigbyglarna på eller framför sadeln om de ej kan dras upp.
- Personal får då det är lämpligt leda två hästar tillsammans. Gäller även anställda hästkötare och stipendiater. Stallchef/stallförman avgör detta från fall till fall.
- Vid förflyttning från stall till longeringsplats ska korrekt hanterad longerlina användas, hästen får ej vara inspänd.
- Hästar får vistas utomhus efter mörkrets inbrott endast vid förflyttning mellan stall och ridhus. Stallchef/stallförman ska besluta om det finns särskilda skäl för att vissa hästar har hagvistelse efter mörkrets inbrott.

Vid utsläpp i hage

- Kontroll av aktuell hage, staket och grind ska ha skett före släpp. Ansvarig för kontroll av hagen är den/de som släpper häst/hästar i hagen.
- Grindar till hagar ska hållas stängda även när de är tomma
- Grind ska stängas efter inpassage i hagen innan släpp av hästen.
- I hagen ska hästen vändas med huvudet mot grinden.
- Vid släpp av flera hästar samtidigt ska hästarna föras in genom grind en och en i taget.
- Hästarna ska ställas upp med minst 3 meters lucka mot staketet/grinden med avstånd 2 m från staketet/grinden.
- Inför släpp ska ena handen hållas över nosryggen, nackremmen öppnas med den andra handen och därefter ska kedjan lossas. När alla är klara så ska hästarna släppas samtidigt på given signal.

Vid intag från hage

- Minst två personer ska vara närvarande vid intag från hage med flera hästar.
- Häst får inte lämnas ensam i hage utan sällskap av andra hästar i närheten.
- Grinden hålls stängd även när hagen är tom. Observera att översyn av hagen skall ha skett före intag.

Vid lastning

- Träns med tyglar eller grimma med kedjegrimskraft ska användas (F/RS).
- Trav- och Islandshästar ska lastas med grimma och grimskraft, kedja vid behov och enligt gällande anvisningar (W).
- Godkänd hjälm ska alltid vara påtagen vid lastning av hingstar, unghästar och främmande hästar.
- Vid lastning av unga, oerfarna, svåra och okända hästar får detta inte ske ensamt utan minst två personer ska vara närvarande och medverka.

Vid in-/utträde ur ridhus

- Vid inträde i ridhus, knacka, invänta svar, fråga om du kan komma in.
- Vid utträde, gör övriga ryttare uppmärksamma.

Vid arbete i lösdriftssystem

- Elever/studenter ska vara minst 2 stycken, dvs inga uppgifter får genomföras ensamt.
- Hjälmska användas enligt anvisning från stallchef/stallförman.
- Vid intag från lösdriftssystem kan intag av häst ske av en person enligt instruktion från stallchef/stallförman.

5. Vid ridning och körning**Vid ridning**

- Hästar som rids på anläggningarna ska ridas enligt nationellt vedertaget system baserat på Ridhandboken och utbildningsskalan.
- Hästar ska ridas på ett sätt som är förenligt med god ryttarkänsla, respekt för hästen i ett etiskt och säkerhetsmässigt system.
- Hästar ska ha normalanpassad utrustning. Hjälpstyglar av olika slag, med undantag av martingal med löpande ringar, ska undvikas om inte särskilt tillstånd ges av ridlärare.
- All unghästutbildning ska utifrån lärarens bedömning i möjligaste mån ske utomhus vår till höst, definierat som från det att tjälen släpper till dess att tjälen åter tar vid. Longering kan ske inomhus eller utomhus innan ridning om så krävs.
- Råd och anvisningar som ges av Stallmästare och/eller rid- / körlärare, stallchefer/stallförmän ska tillämpas.
- Gällande regler för aktuellt ridhus/ridbana ska efterlevas.
- Godkänd hjälm ska bäras.
- Ridstövlar/ridskor av nätt modell och då tillsammans med shortchaps av stövelskafttyp utan fransar får användas men ska vara anpassade för aktuella stigbyglar.
- Skor med stålhätta ska ej användas vid ridning.
- Helchaps är tillåtet vid kall väderlek.
- Ansvarig personal ska besluta om luvtröja, luvjacka och halsduk får användas vid ridning.
- Långt hår ska vara uppsatt.
- Sporrar får ha en längd av högst 3 cm och skall vara trubbiga. Ridlärare får ge dispens gällande sporrar.
- Sporrar får ej användas på islandshäst.
- Vid veterinärkontroll, häst vid hand, hantering av hingstar, unghästar (<3år) och konvalescenter utomhus eller i ridhus ska hjälm och handskar användas.
- Elever/studenter som rider efter skoltid på vardagar (kl. 17.00) ska ha avslutat ridningen senast före kvällsfodring. Ridlärare/stallchef får medge avsteg.
- Under helger ska all ridning för elever/studenter vara avslutad kl. 17.00.
- Personal får medge avsteg i undantagsfall till kl.20.00.

- Om ridtillstånd efter kl. 17.00 har givits ska eleven/studenten kontakta medgivande personal när ridpasset är avslutat.

Vid upp- och avsittning

- I ridhus/på ridbana ska upp- och avsittning ske på medellinjen.
- När två eller fler ryttare ställer upp på en linje ska upp-/avsittning ske samtidigt.
- På- och avklädning av jackor och täcken ska ske avsuttet. Om annan person håller i hästen får på- och avklädning ske uppsutten.
- Klädsel och täcken ska placeras på avsedd plats i ridhus/på ridbana.
- Uppsittningspallar ska vara placerade på avsedd plats.

Vid hoppning

- Skolans elever/studenter får endast under lektionstid med lärare hoppa rivningsbara och/eller fasta hinder.
- Bommar på marken och cavalettibockar får användas utanför lektionstid av elev/student efter tillstånd av ansvarig ridlärare.
- Ridlärare kan ge dispens till elever/studenter att hoppa självständigt men, som i alla andra sammanhang aldrig vara ensamma.
- Skyddsväst ska alltid användas vid terränghoppning, vid unghästridning av gymnasieelever, samt vid all hoppning för alla under 18 år (RS/F).
För övrigt rekommenderas skyddsväst.

Vid uteridning

- Färdmeddelande innehållande med vem som rider ut, när man rider, var man rider och mobilnummer ska lämnas i respektive hemstall innan uteritt påbörjas.
- Utanför stall ska upp- och avsittning ske med hästens bakdel mot staldörren.
- Elever/studenter ska alltid rida två och två eller i grupp enligt anvisning från ridlärare eller stallchef/stallförman.
- Ensamridning för elever/studenter får endast ske efter dispens från personal vid det aktuella tillfället.
- Personal har alltid tillåtelse att rida ensamma.
- Då hästar framföres i par eller med flera par i kolonn är vänster tätryttare ansvarig för ordningen i gruppen.
- Ridningens svårighetsgrad ska anpassas efter den minst rutinerade ryttaren/ hästen i gruppen.
- Barbackaridning är ej tillåten.
- Islandshästelever/studenter har efter utbildning tillåtelse att rida med handhäst i sällskap med annan ryttare.
- Vid möte av annat ekipage eller gående ska ekipage sakta av till skritt och lämna plats.
- Trafikregler ska respekteras och följas.
- Mobiltelefon får medföras med ljud och vibrator avstängt endast för att kunna användas vid eventuell olyckshändelse.

Vid löshoppning

- Tydliga och säkra avspärningar ska vara uppbyggda innan löshoppning äger rum.
- Löshoppning ska alltid ske under uppsikt av ansvarig ridlärare.
- Hjälms, långpiskor, handskar och skyddsskor ska användas.

Vid longering

- Självständig longering alternativt tömkörning av häst ska ske i Spottlådan alternativt på Tågbanan eller i mån av plats på RSbanan, Vita eller Gula Ridhuset (RS), Lilla ridhuset, Wallenberghallen eller i mån av plats Melonbanan (F), longeringsvolterna eller i ridhuset (W).

- Vid förflyttning från stall till longeringsplats ska korrekt hanterad longerlina användas, hästen skall ej vara inspänd.
- Personal och stipendiater har tillåtelse att med omdöme även longera i andra ridhus/ridbanor.
- Hjälms, pisk, handskar och lämpliga skor ska användas.

Vid körning

- Vid körning ska hästen selas på stallgången eller uppbunden i boxen.
- Anspänning ska ske på medellinje i ridhus eller på ridbana, i övrigt på plats anvisad av lärare.
- På stallbacken gäller skritt vid utkörning och inkörning till stallet.
- In och utkörning på travbana ska alltid ske i skritt.
- Vid körning ska alltid minst en fot vara placerad i fotstegen.
- Utbildade par- och fyrspannshästar får ledas parvis.
- Godkänd hjälm, glasögon, skyddskor med klack och handskar ska alltid användas.

6. Åtgärder vid tillbud och/eller olycka

Tillbuds- och olycksfallsrapportering

- Efter ett första omhändertagande och agerande vid tillbud och / eller olycka ska det mobilanpassade rapportsystemet användas. Personal vid riksanläggningarna ska ansvara för att alla händelser rapporteras in och även rapporteras vidare till aktuell huvudman.
- Alla som genomgår utbildning på anläggningarna ska rapportera tillbud och olyckshändelser till ansvarig personal för dokumentation.
- Har allvarligt tillbud eller olycka skett ska personalansvarig / utbildningsansvarig även fylla i formulär som ska skickas till arbetsmiljöverket. Riksanläggningarnas huvudskyddsombud ska ha en kopia på formuläret.

Krisplan

- Riksanläggningarnas respektive Krisplan används vid allvarligare olyckor.
- Krisorganisationen har en särskild uppgift och instruktion. Se annat dokument.
- Organisationen har som uppgift att med gemensam erfarenhet/kunskap och personkännedom vidta åtgärder på ett professionellt sätt, som sätter individen i centrum.

RUTINER

Servicemedvetenhet

Riksanläggningarna vill ge ett professionellt och välkomnande intryck, därför hälsar vi på alla och hjälper de tillrätta som behöver det.

F/RS/W följer djurskyddslagstiftningens krav på hållande av häst. Anläggningarna är godkända enligt 16 § DL.

Stallet

Ordning

Grundläggande för en säker hästverksamhet är att hela anläggningen präglas av god ordning.

- Vid ridning förvaras täcken, borstar m.m. på därför avsedd plats.
- Stallgången är alltid fri från föremål.
- Golvet i sadel- / selkammaren hålls städlat och tomt.

- Radio används endast enligt stallchef/stallförman på **låg** volym. Radion ska vara godkänd för djurstallar.
- Kratsa ur hovarna innan hästen tas ut ur boxen. Ta ur strö från man och svans samt borsta av hästen. Alla redskap och all utrustning förvaras på därför avsedd plats.

Skötsel

- Hästar sköts i respektive box eller i avsedd skötselplats.
- Vid mockning, skötsel och hantering av häst i box binds hästen alltid upp i avsedd ring. Bind upp hästen kort (ca 40 cm) så att den inte kan fastna. När hästen släpps in eller ut ur boxen står skötaren mellan hästen och boxdörren för att undvika att bli instängd.

Kontroll av stallet

När man kommer till stallet på morgonen ska man iaktta vissa saker:

Stallluft	Vi eftersträvar en jämn temperatur, med god luftomsättning.
Stämning	Notera om det finns något tecken på oro eller om någon häst visar annat avvikande beteende.
Ordning	Kontrollera att all inredning är hel samt kontroll om ströbäddarna är som vanligt samt om någon häst ej ätit upp sitt foder.
Vattenkoppar	Kontrollera vattenkoppornas funktion och krubborna vid varje mockningstillfälle. Rengör vattenkoppar och ev. vattenhinkar varje dag.
Avvikelse rapport	Vid avvikelser rapporteras detta omgående till ansvarig stallchef.

Hästens dagliga vård

Basskötsel	Hästen får en basskötsel, visitation och rykt , varje dag för att må bra.
Checklista	<ul style="list-style-type: none"> • Hästen binds upp vid all skötsel • Visitera • Massera bort all smuts, svett, lösa hår med gummiskrapa • Borsta av och rykta. • Hasspetsar kan rengöras med blöt svamp • Rengör man och svans samt under svansrot. Plocka halm/spån ur svansen. Var sparsam med att borsta svansen • Håll rent runt ögon och näsborrar • Tvätta skapet vid behov • Kratsa hovarna och vid behov, skölj bort sand, lera och träck. Kom ihåg att hovarna ska kratsas ur även efter utevistelse.
Frisering	Sker enligt stallchefs/stallförmans anvisningar.
Tvätt av häst	Tvätta bort gula fläckar på skimlar. Tvätt av hela hästen sker enligt anvisning av stallchef, hästen hålls i första hand ren genom rykt.
Klippning och täcken	Tänk på att klippning och behov av täcken varierar individuellt och med inhysningsform. Klippning och täckning sker enligt stallchefs/stallförmans anvisningar. Skyddshår runt nos får ej tas bort.
Visitation	Noggrann visitation kan göra att du på ett tidigt stadium kan upptäcka begynnande skador och hinna förebygga dessa. Hästarna visiteras i anslutning till stalltjänst samt före och efter ridning/hagvistelse. Alla skador, brister i hovbeslag etc. anmäls till stallchef/stallförman och/eller berörd ridlärare. Häst som uppvisar sjukdomssymptom eller verkar trött tempas och ev. feber anmäls. Normaltemperatur skall tas fram för varje individ.

Mundering – puts

Utrustning	För såväl skolans som medförda hästar gäller att de bär utrustning av diskret vedertagen typ. RS/F/W schabrak används endast till RS/F/W skol-/utbildningshästar. Elev som önskar rida eller köra med egen utrustning på skolans hästar får göra detta efter lärares medgivande. Unghästarnas sadlar är utrustade med säkerhetsstigbyglar.
Skick	Utrustningen ska hållas hel och ren. Noggrann puts av mundering sker direkt efter varje rid- och körpass för att därefter hängas upp på avsedd plats efter vedertagen modell.

Hästens hälso- och sjukvård

Ansvar	Ansvaret för rixsanläggningens hästar åvilar personal och ledning. Student/elev utför inte på eget initiativ behandlingar (undantag tvätt av småår). Om hästen blir sjuk ska ansvarig stallchef / stallförman kontaktas, på helgen beredskapspersonal. Endast personal tillkallar veterinär.
Sjukvård	Brister i stallarnas sjukskåp jämfört med inventarielistan anmäls till stallchef/stallförman. Förbandsmaterial från sjukskåpen används till skolhästar.
Medicinering	Skolans veterinär är ytterst ansvarig för medicinering. Läkemedel hanteras på ett säkert sätt. Vid medicinering i fodret iaktas stor noggrannhet för att minimera risken för dopning av annan häst. Boxen märks tydligt upp att hästen är under medicinering.
Smittskydd	Smittskyddsplan upprättas av ansvarig veterinär och ska finnas på varje anläggning.
Hygienregler	Jordbruksverkets hygienregler skall följas. Iaktta god handhygien.
Placering	Häst förflyttas inte till annan box utan stallchefs/stallförmans medgivande.

Specifika häst- och anläggningsvårdsrutiner se annat dokument.

För att minska antalet framtida olyckor kopplade till hästar samt för att höja den yrkesmässiga standarden har personal och elever/studenter vid Hästnäringens Rixsanläggningar ett särskilt ansvar som **normgivare. Rixsanläggningarnas personal och alla som deltar i utbildningsverksamheten ska i sitt arbete med hästar visa på ett gott omdöme och ska vara goda förebilder.**

Välkommen till en lärorik tid på en av Sveriges tre Rixsanläggningar!